

Prima instanță: Judecătoria Botanica, mun. Chișinău (jud. S. Dimitriu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Traciuc, M. Anton, Iu. Cotruță)

DECIZIE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către Blinov Vladimir,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cooperativa de
Construcție a Locuințelor nr. 160 împotriva lui Blinov Vladimir, intervenient accesoriu SA
„Termoelectrica” privind încasarea datoriei,
împotriva deciziei din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 23 octombrie 2014 Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 160 (în continuare
CCL nr. 160) s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Blinov Vladimir,
intervenient accesoriu SA „Termoelectrica” solicitând încasarea de la pârât a datoriei în
sumă de 12999,99 lei, a taxei de stat și a tuturor cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, în baza contului personal deschis la CCL nr. 160
pe numele pârâtului, SA „Termoelectrica” a livrat energie termică, însă pârâtul nu a achitat
serviciile prestate, acumulând pentru perioada 01.06.2007 – 01.06.2014 o datorie în
mărime de 12999,99 lei, ce se confirmă prin informația despre calcularea și achitarea
serviciilor locativ-comunale respective.

Menționează reclamantul că, în temeiul pct. pct. 10, 17, 18 al hotărârii Guvernului nr.
191 din 19.02.2002, proprietarii, chiriașii locuințelor sunt obligați să achite la timp
serviciile locativ-comunale, inclusiv consumul de energie termică, iar CCL nr. 160,
conform art. 617 alin. (2) lit. a) Cod civil, este în drept să înainteze cererea de chemare în
judecată fără respectarea procedurii de soluționare prealabilă a pricinii pe cale
extrajudiciară. Deși, pârâtul a fost informat prin intermediul facturii lunare și a reclamației
respective despre necesitatea executării obligațiilor, nu le-a executat.

La 12 iunie 2015, CCL nr. 160, prin intermediul avocatului Gherman Lilia, a depus
în instanța de judecată acțiune concretizată indicând că, datoria pentru serviciile de
furnizare a agentului termic s-a format din 30.09.1997, din momentul când pârâtul și-a
modificat calitatea de membru al Cooperativei, devenind posesorul apartamentului nr.77

din str. Independenței, 42/2, mun. Chișinău, în baza contractului de schimb nr. 1-1222, înregistrat la OCT la 10.06.2014, invocând temeiurile de drept art. art. 586 alin. (1), (2), 587, 277 alin. (1) lit. b) și alin. (2) Cod civil, precum și pct. pct. 61 alin. (2), 48 alin. (3) al Statutului CCL nr. 160 cu privire la obligațiile membrului cooperativei și mijloacele cooperativei.

Prin hotărârea din 12 iunie 2015 a judecătorei Botanica mun. Chișinău, corectată prin încheierea din 17 iunie 2016, s-a admis acțiunea înaintată de CCL nr. 160 și s-a încasat de la Blinov Vladimir în beneficiul CCL nr. 160 suma de 12999,90 lei cu titlu de datorie la plata serviciilor de furnizare a energiei termice, formată în perioada 30.09.1997 până în luna mai 2014 inclusiv, și cheltuielile de judecată în sumă de 1590 lei, iar în total s-a încasat suma de 14589,90 lei.

Prin decizia din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Blinov Vladimir și s-a menținut hotărârea din 12 iunie 2015 și încheierea din 17 iunie 2016 a judecătorei Botanica mun. Chișinău. Concomitent, s-a încasat de la Blinov Vladimir în beneficiul CCL nr. 160 cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1500 lei.

La data de 26 decembrie 2016 Blinov Vladimir a declarat recurs împotriva deciziei din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea hotărârilor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, prin hotărârile adoptate de către instanțele de judecată i-au fost grav încălcate drepturile și interesele fundamentale, deoarece instanța de apel în mod conștient și contrar procedurii stabilite de legea procesuală, a examinat într-o singură procedură și anume: recursul declarat împotriva încheierii instanței de fond privind corectarea greșelilor din hotărârea contestată și apelul depus asupra hotărârii primei instanțe.

Precizează recurentul că, netemeinicia și ilegalitatea actului de justiție adoptat în cauză de către instanța de apel se atestă și prin faptul că instanța de judecată a ignorat cererile formulate de recurent în temeiul prevederilor art. 380 Cod de procedură civilă și anume la data de 10 iunie 2016, în instanța de apel, sub nr. 10745, a fost depusă spre examinare cererea privind reclamarea probelor din partea CCL nr. 160 și a intervenientului accesoriu SA „Termoelectrica”, cereri ce nu au fost examinate.

De asemenea, la data de 20 iunie 2016, în adresa instanței, sub nr. 11395, a fost depusă spre examinare cererea privind intervenirea în proces a Agenției pentru Protecția Drepturilor Consumatorilor, cerere care la fel a rămas fără examinare. Or, noțiunea de proces echitabil presupune și faptul că dreptul la un proces echitabil nu poate trece drept efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt examinate de instanța vizată din care să rezulte în mod clar modalitatea de soluționare a cererilor și observațiilor deduse judecării. Astfel, omisiunea instanței de judecată de a cerceta în mod plenar argumentele invocate de către recurent în cererile înaintate spre examinare, conduc la înfrângerea principiului unui proces echitabil consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, din perspectiva motivării unei hotărâri judecătorești.

Afirmă recurentul că, la dosar lipsesc probe care ar permite instanței de judecată să facă o concluzie certă în privința admiterii acțiunii înaintate de CCL nr. 160, deoarece intimatul nu a prezentat careva înscrieri care ar face dovada existenței datoriei, precum și perioada de formare a acestei datorii. Or, din actele anexate la materialele cauzei rezultă că recurentul nu are datorii față de intimat, drept dovadă servind bonurile de plată achitate pentru serviciile comunale (energie termică).

Opinează recurentul că, instanța de apel fără a da o apreciere corectă acțiunilor efectuate de către avocatul ce-i reprezintă interesele în instanța de judecată a intimatului, a dispus încasarea cheltuielilor de asistență juridică. Ori, conform practicii CtEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare și rezonabile ca mărime. Deci, la determinarea cuantumului compensației, pentru o apreciere corectă se va ține cont de complexitatea cazului, aportul avocatului la soluționarea cauzei, munca depusă de avocat, rezultatul obținut și durata procedurilor. Astfel, în opinia recurentului, anexarea la materialele cauzei doar a bonului de plată, care confirmă dovada achitării onorariului avocatului, este insuficientă, urmând a fi prezentate și acțiunile ce le-a întreprins avocatul pe cauza dată.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 septembrie 2016. Conform materialelor pricinii, decizia contestată a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 25 octombrie 2016, însă la materiale pricinii lipsește confirmarea recepționării de către recurent a deciziei contestate. Astfel, Colegiul reține că, recursul declarat de către Blinov Vladimir, la 26 decembrie 2016, este în termen.

Prin încheierea din 22 martie 2017 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul declarat de Blinov Vladimir împotriva deciziei din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de Blinov Vladimir, în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de CCL nr. 160, prin intermediul avocatului Lilia Gherman, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii la rejudecare din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că Blinov Vladimir este proprietarul apartamentului nr. 77 din bd. Independenței, 42/2, mun. Chișinău, fapt confirmat prin informația din Registrul bunurilor imobile actualizată la 09.06.2014, drept dobândit în baza contractului de schimb nr. 1-1222 din 30 septembrie 1997 (f.d. 8)

La fel, din materialele cauzei rezultă că, lui Blinov Vladimir i s-a livrat energie termică, pe perioada 01.06.2007 – 01.06.2014, datoria totală constituind 12999,60 lei, sumă indicată în informația privind achitarea serviciilor locativ-comunale întocmită de către ÎM „InfoCom”. (f.d. 10-12)

Concomitent, prin informația respectivă se atestă că la începutul perioadei indicate și anume în luna iunie 2007, datoria constituia suma de 15707,36 lei, pârâțul efectuând plăți periodice, la interval de nu mai mari de 7 luni (ianuarie – iulie 2009), datoria restantă în luna mai 2014 constituind suma de 12999,90 lei.

De asemenea, s-a mai constatat că, CCL nr. 160, prin cererea de chemare concretizată, a solicitat încasarea datoriei pentru perioada 30.09.1997 - 01.06.2014.

Instanțele judecătorești au emis hotărârile sus menționate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este una neîntemeiată, deoarece a admis o examinare superficială și arbitrară a pretențiilor înaintate, prin ce se impune casarea deciziei cu remiterea pricinii la rejudecare.

La acest capitol, Colegiul relevă că, la examinarea pricinii, instanța de apel nu s-a expus asupra cererii depuse de către Blinov Vladimir la 10 iunie 2016 privind reclamarea probelor, or, din textul actelor judecătorești nu se distinge careva ipoteze în acest sens.

Prin urmare, Colegiul reține ca fiind relevant argumentul lui Blinov Vladimir precum că prin neexaminarea cererilor formulate, instanța de apel a încălcat drepturile și interesele procedural-fundamentale ale recurentului, omisiuni care conduc la nerespectarea principiului unui proces echitabil consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, din perspectiva motivării unei hotărâri judecătorești, care este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

În aceste ordine de idei, Colegiul notează că la rejudecarea pricinii urmează a fi verificat și acest aspect prin prisma art. art.67-69, 119 Cod de procedură civilă în raport cu argumentele recurentului.

De asemenea, Colegiul notează că din textul actelor de dispoziție ale instanțelor ierarhic inferioare se distinge că ambele instanțe s-au expus asupra încasării de la Blinov Vladimir în beneficiul CCL nr. 160 a datoriei pentru serviciile de furnizare a agentului termic în sumă de 12999,60 lei pentru perioada 30.09.1997 - 01.06.2014.

Însă, Colegiul remarcă că concluzia instanțelor judecătorești este prematură, deoarece la materialele pricinii a fost prezentată doar informația despre achitarea serviciilor locativ-comunale de către locatarul Blinov Vladimir pentru perioada noiembrie 2007 – mai 2014 (f.d. 11-12), iar alte înscrisuri care ar permite instanței de judecată să facă o concluzie certă în privința existenței datoriei acumulate de către recurent la plata serviciilor de furnizare a energiei termice pentru perioada 30.09.1997 - noiembrie 2007, la dosar lipsesc.

Astfel, Colegiul conchide că instanța de judecată fără a solicita careva precizări în acest sens de la CCL nr. 160, a admis acțiunea înaintată cu motivele de fapt și de drept formulate.

Or, în contextul legislației în vigoare cerințele se admit ca rezultat al constatării temeiniciei acțiunii ca urmare a examinării probelor prezentate, dar nicidecum pe presupuneri.

Respectiv, Colegiul reține că în decizia instanței de apel nu se distinge o analiză și asupra acestei circumstanțe, în condițiile când instanța avea obligația de a supune aprecierii prin prisma argumentelor și probelor prezentate de părți a constatării acțiunilor de fapt.

Astfel, rezultând din prevederile art. 9 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească are sarcina, în baza rolului activ, să ceară părții să facă precizările necesare,

să pună în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept care duce la rezolvarea pricinii peste apărările și susținerile părților din acțiune, acțiunea reconvențională, referință etc., luându-se în considerare faptul că, în conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant în raport cu normele de drept și obiecțiile părților oponente.

În atare circumstanțe, se impune concluzia de a remite pricina la rejudecare în instanța de apel pentru a verifica și a supune aprecierii aspectele menționate *supra*, inclusiv și de a supune aprecierii și alte circumstanțe ale pricinii, în partea ce ține de fondul cauzei, în măsura în care ele sunt confirmate prin probe relevante și pertinente soluționării corecte a litigiului inclusiv și prin prisma argumentelor lui Blinov Vladimir.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Iar în conformitate cu art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

La fel, instanța de recurs reiterează și prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, care statuează expres că, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

În confirmarea ipotezei date, este relevantă și jurisprudența CtEDO conform căreia, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs Spania, 1994). Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

La caz, are relevanță și cauza *Suominen vs Finlanda*, în care s-a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul hotărârii contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, argumentele reclamantului pe care se întemeiază concluziile sale, fără să se expună asupra argumentelor pârâtului.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură

cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să verifice aspectele menționate *supra*, să creeze condiții obiective pentru realizarea și exercitarea drepturilor procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că lacunele indicate supra, nu pot fi înlăturate la judecarea recursului, fapt pentru care recursul declarat de Blinov Vladimir împotriva deciziei din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, cu respectarea principiilor ce guvernează litigiul în cauză.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Blinov Vladimir.

Se casează decizia din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 160 împotriva lui Blinov Vladimir, intervenient accesoriu SA „Termoelectrica” privind încasarea datoriei, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală